

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pauli Segneri S. J. Instructio [!] Poenitentis,
Confessarii, Et Parochi**

Segneri, Paolo

Augustae Vindelicorum ; Dilingae, 1696

Caput VI. Respondetur rationibus, quas socordiaë suæ Pastores muti
prætexere solent.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52749](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52749)

CAPUT VI.

Respondetur rationibus,
quas Socordiae suae Pastores
muti praetexere solent.

Excusationes peccantium non excusatione solum indigent, sed magis indigent, quam ipsa, quae excusantur, delicta. Ipsa siquidem delicta, quibus speciosi ejusmodi tituli praetexuntur, non raro admittuntur aut ab ignorantibus, aut ab imbecillis: Excusationes non nisi ab ijs proficiuntur, qui malitia peccant. Unde David eas execratus sic Deum alloquitur: *Ne declinet cor meum in verba malitia, ad excusandas excusationes in peccatis*: (a) nōrat enim, quā perverso ex fonte excusationes ejusmodi nascerentur. Placeat nunc animum advertere, an non, quidquid purgandae suae taciturnitati Pastores muti afferunt, plerū stigmati sit & nequitiae. Quidquid adducunt, eum unum in finem adducunt, ut mollem suae ignaviae culcitram sternant, in qua tranquillius stertant. Reducamus brevitate studio, excusationes has ad gemina capita: prius Populum, alterum ipsum Sacerdotem spectat. Populus, qui audire deberet, aut rarus apparet, aut ad audita non attendit, aut ex auditis non proficit. Sacerdos, quem verba facere oporteret, aut fungi officio non potest, negotijs quibus premitur, praepeditus; aut nescit, necessarijs ad eam functionem donibus destitutus; aut si posset non vult,

tam multorum inductus exemplo, verba nunquam publice facit, & tū aliud jubeant Ecclesiasticas leges, ignavi sui silentij poenas non dant, sed illud impunē ferunt. Judicet qui haec legit, an excusationes istae, quae suis librare momentis constituit, pro quod purgent ipsius utentes, non magis eos damnent, & gravis erga se ipsos postura reos constituent.

I.

Rarus igitur ex Populo audienter dum verba de Deo facere vult Pastor atque ita hunc onere liberat praedicti. Fateor, eō nonnulli perverso progressi sunt, ut obstinato animo turent aures, ne audire cogantur, Deus imperet. *Filij nolentes audire vocem Dei*. (b) Nunquam tamen ex Populo ita insanit, Pauci aliqui Praecatorum in numero id se esse gloriantur, quod aspis inter serpentes, ceteros perosos incantationem. Adde si omnes planē subditi obsequium suum non faciunt, ferre non ipsorum tantum, sed Pastoris ipsius culpam vel Populus non curat audire, & Sacerdos loqui non curat: unde si quando de rebus disserit, eam ad ingentem, & velut nauseabundum praedictum ut planē neminem alliciat. Irritus labor est, fordidis retibus piscari, unde qui irrita labore insudare non volunt Piscatores, illa quibus diligentissimē lavant prius quam praedictum. Nec aliud debet esse Praeconum studium. Oportet de rebus dicendarum delectu, & in modo

SEGNE
CONDICIONES
INSTRUCIONES
POENITENTIAE
CONFESSARIUM
PAROCHI

removere sedulo, quidquid absterere potius audientes, quam allicere potest. Præterea varijs eam in rem industrijs utendum est, quæ Parochi muneris maxime congruant. Hujus generis sunt: non admittere tanquam sponsores in sacro Lavacro, qui sua rerum divinarum ignorantia ad id muneris inepti sint; palam, etiam superiore è loco, & aperte hoc profiteri, idque sæpius per anni decursum, ut, cum res tulerit, haudquam timide, quod minitati fuerant, exequantur: facere, quod sacra Tridentina Synodus jubet, inter sacrificandum, inquam, de rebus divinis verba facere; cum non alijs frequentior adsit Populus: mutare etiam Sacri peragendi horam, idque, quod à nonnimine ex Pastoribus sui muneris quam maxime studioso factitatum memini, modò primo mane, modò tardius facere, cum plures adesse videntur, sic ut rerum divinarum fastidiosi nesciant, quâ ratione declinare Concionem possint, nisi, subsistentibus ceteris, Sacro nondum peracto, abire ipsi velint: id quod non omnes facere audebunt, veriti, ne audire cogantur; non posse Judæ esse ab similes, qui finem cœnæ expectare non possint, sed antè cœnaculo egrediantur. Si tamen hæc etiam industriæ idoneum auditorum numerum cogere non valeant, parùm sanè refert. Non idcirco pauci illi, qui adsunt, non ritè instituendi sunt. Præco publicus Principis edicta non idcirco promulgare omittit, quòd paucos ad illa audienda consuetere videat. Nec aliter Præconi sacro agendum. *Clama: ne cesses; quasi suba*

exalta vocem tuam. (c) Unus aliquis, qui ejus è sermone proficiat, abunde labores omnes, omnes sudores compensabit, haud aliter ac una sola margarita, insigni magnitudine, quam capere contigerit, sat magna Piscatori merces est pro laboribus & incommodis, quæ in piscando inter undas exantlat. Christum Servatorem videmus sermonem è præcipuis unum uni duntaxat, Samaritanæ illi femellæ, impendisse. Et Pastor facit vel Magistri sui imitandi, vel pro eo gratificandi studio dedignetur loqui ad paucos, qui audituri adsunt? Non oportet paucos publicos parcius, aut minore altitudine aquam affundere, fontes manare sterilius, flumina currere lentius, quia pauci accurrunt, qui hydrias suas crystallino illo liquore implere desiderant.

Nec aliud særè reponendum est ad illud, quod de modica attentione auditorum dictum est. An, qui seminat, seminare idcirco non pergit, quòd aliqua nonnunquam grana ventus impetuosior secum auferat? pro uno, quod pereat, alia plurima in terram cadunt, & fructus uberrimos proferunt. Hic monendi potius sunt aliqui, ne longius sermonem protrahendo ipsi faciant, quo minus à fessis parùm attentè audiantur. Ægros qui utiliter vult pascere, sæpe quidem, sed modicum illis cibi prabeat necesse est: id enim nō faciat, pro eo quòd eos delectet muleum ingerendo, auget saturitatem, & cum saturitate fastidium ac nauseam. Illud præcipuè cavendum, ne nimium excaufcat Orator, cum subinde aliquem

aut parum attentum, aut garrulentum, aut dormientem, aut importunè pestilentem norarit. Si ratio postulare videatur ut non dissimulet, quæ contra decorum absurdè nonnunquam admittuntur, moneat per me licet, Orator, sed moneat modè, ac sine perturbatione. Non rarè Dæmonis negotium est, turbare dicentes ad Populum, ut inania reddat sacra monita, quæ illi tam sunt molesta. Ita sanè censuit S. Joannes Chrysostomus factitatum, cum nescio quâ nocte, verba faciente ad confertum Auditorem Apostolo in Aula quapiam, facibus undique ardentibus coillustratâ, Adolescens somno occupatus ex alto subjectum in solum decidit, turbatis ad spectaculum, & strepitum, audientibus omnibus, quorum in oculis adolescens ille casu contritus interiit. (d) Caveat proinde sacer Præco, ne id assequatur malus Dæmon, quod spectat. Satis dici non potest, quantum Authoritatis sacro Oratori accedat, cum Auditores advertunt, superiorem illum esse impedimentis ejusmodi, quæ vel casu, vel pravo aliorum consilio accidunt, quantamque ea res ejus doctrinæ æstimationem conciliet. *Doctrina viri per patientiam noscitur.* (e) Cum è diverso ob rem quamvis minimam excandescere, vociferari, decori oblivisci, sæpè sufficiat ad omnem, qui relatus ceteroquin fuisset, fructum amittendum, haud aliter ac accidere solet turba militum; quæ ad pugnam egressa, dum ordines non servat, vincitur non tam ab hoste, quam ab ipsa sua perturbatione. Ceterum sicut ra-

rum est, ut quotquot præsentem sibi eisdem etiam atenti sint, ita perinde frequens, neminem præsentium seculo auscultare: quæ proin causa est, curæ tantis animo & corpore, vagi nocte obesse debeant? Memini Apostolum jussisse Timotheo, ut predicaret non importunè tantum, se & importunè, proinde non Justitiæ, sed Caritativum vi, ut ceteri fermè Sacerdotes impulsu de divinis differunt, damnantur sunt, si loqui nolint, nisi opporuerit lenibus ac desiderantibus; ut quæ id Justitiæ titulus obligat, ut susceptoribus, quibus Animatum cura incumbit, etiam importunè, & non volentibus ac curantibus, id faciant ratio est.

Atque hinc habemus, quid respondendum ad tertiam illam difficultatem, eo natam, quòd appareat, nullum in prædicatione fructum existeret. Rite instituendi officium sacrorum Curarum conditioni non est commensurabile, ligaminis instar sicile solubili ferat, non ferat fructum, inhiat non te est, cujus curæ Anima creditur. *In Prælati prædicatione est debetum prædicatione determinatum, & ideo redemptio est, etiamsi non videatur profectus in solo.* (f) Si Pastori incumbere prædicatione animarum ægrarum, superlecebratu possit, si videret nullam Curam exigeris, non curationem, proinde, quod muneris sui est, omnia fecit ut sanaret, peregit in partes suas. (g) Licetne Parochi orare pro Animabus sibi creditis, si læ obstinatæ non respiciant? Quæ

SEGNE
Concordia
Instrucio
Poenitentia
Confessio
Parochi

tum maximè ejus opem poscunt. Quare ne quidem ab earum institutione cessare potest, cum ita tardæ & indociles sunt. Ut enim Deus, etsi eas ipse reducere ad se posset nullius ad id adhibito ministerio, vult tamen preces pro ipsis nunquam non fundi, ita etiam vult ut sacri Oratores non taceant, etsi reducere ad se cunctas posset, à nemine impulsas directasque. (h) Atque hæc doctrina, quæ Sancti Augustini est, exceptionem nullam patitur. Adde, quòd nemo planè nōrit, an fructus speratus obtineatur, an non? Pronum est id in fructu ejusmodi accidere, quòd in fluminibus, quæ cum per plana feruntur, ita tacitas undas trahunt, ut regredi potius, quàm progredi videantur; cum interim nunquam non secundo alveo pergant, Dei verbum, nunquam sine ullo emolumento sparsū est: *Verbum meum non revertetur vacuum*; ait Deus: *scd faciet, quæcunque volui, & prosperabitur in his, ad quæ misissud.* (i) Enimverò par est unam hanc spem ingentes Pastoribus animos addere, cum meritò cogitare secum possint, iisdem verbis Deum ipsos alloqui, quibus olim Jeremiam: *Noli subtrahere verbum, si forte audiant, & conversantur unusquisque à via sua mala.* (h) Nam etsi certus quis non sit de Animarum lucro, quis interitū scit, an non re ipsa lucratus sit aliquam? Magnis igitur rem animis prosequatur. Quàm multa Indies incerta lucra mortales impensis haud paulò majoribus consecrantur? Si certa tantum quaerenda essent, quis tanto conatu ac studio agros coleret? quis merca-

R. P. Segneri Institutio Parochi.

ruræ operam daret? quis aliena litora navi peteret? quis obsidionem urbibus & arcibus admoveret? quis assultum tentaret? Et tamen his in studijs atque conatibus, cum sine quis suo excidit, perdit est cum oleo opera, aurum cum labore. In re autem nostra minimè; cum semper conatui merces respondeat, utur cetera sterili. Accedit, quòd etsi diu absque sperato fructu quis in suis excolendis desudasset, nec disfacile tamen, nec novum Deo foret, tandem, cum minimè quis speret, oprato eventu labores coronare; perinde ac cælum asolet; quòd etsi nocte tota ne unā quidem stillā aridum solum humectat, sub auroram tamen tam copiosum illi rorem propinat, ut non satiet tantum, sed planè inebriet. Quare si non, quem sperat, fructum utilitatemque Conciones alicui suæ afferunt, non desperet tamen: fructus enim ille aut re verò jam exiit, aut exisset: & quamquam exiturus esset nunquam, æquum tamen non est à Matre deseri filium ægrum, etsi de ejus salute Medici conclamant. *Nemo desperandus est, dum in hoc corpore constituitur, quia nonnunquam, quòd diffidentiæ aetatis differtur, consilio maturiore perficitur.* (l) Id potius agendum est, ut, cum non raro fructum ejusmodi præpediant, ut S. Gregorius observavit, non Populi tantum, sed sacri magis Oratoris peccata, inde is incitetur ad cogitandū de rebus suis, & animi sui statum intimè explorandum, ut, si res postulet, seriâ pœnitentia Deum moveat ad vim verbis suis tribuendam, sic ut ex sterilibus, qualia

F

ad

ad eam diem fuerunt, tandem fecunda & fertilia reddantur.

II.

Quod si autem, quæ ex audientium conditione adducuntur, excusationes tam sunt inanes ac frivola, quales demum illæ erunt, quæ à Pastoris persona desumuntur? Nihil profectò illæ aliud erunt, si proferantur, ad eum purgandum à delicto, quàm balneum ex atramento paratum. Et tamen his vulgo omnes ignavi isti utuntur. Primò igitur, qui altiore ex loco vel nunquam, vel rarò audiuntur, aliorum negotiorum multitudinem & gravitatem causantur. Sed quæ, per Deum! tandem sunt ista negotia, quibus tantum sit virium, ut solvere Curionem sacrum possint obligatione præcepti & positivi, ut loquimur, & naturalis, atque divini, quale est hoc prædicandi? an illa sacra sunt, aut profana? si sacra, cujus generis essent, diu sedisse pro sacro tribunali luce quadam solenniore, ad quam vis ingens Populi confluit, aut diu adfuisse ægro animæ agentis, hæc perpetua esse non solent, sed rara & brevia: unde non possunt collere debitum, cui si die una fatisceri non potest, potest alterâ. At si negotia non sacra, sed profana sunt, non Animarum, sed corporum bono suscepta, ubi tandem est illa serpentis prudentia, quam à suis Asseclis Servator noster Christus requirit, dum hoc hominum genus, pro eo quòd servando capiti totum corpus ictibus exponat, corporis servandi studio caput sinit perire? An ergo caducis cedere æterna

debent, profanis sacra? quæ ratio lex est ista? *Non est æquum nisi de quaere verbum Dei & ministrare magis* (n.) responderunt Apostoli, cum in primò numero se obrui cernerent, quod alij ex alijs in illis Ecclesiæ primò rectè credentium numero accedebat. Si ministerio divini verbi seminando persedere non decuit, ut vacare loco operi caritatis, quale est, egenis deo providere, & quibus demum egenis non illis, quos fors inopes genuit, quos tales amor erga JESUM effertur, pronuntiet nunc quilibet, an eo suscipere par sit, ut agnatis consulat, & agnatis, quorum famæ semper conscit, quique mensam sibi indies latorem parari desiderant? an æquum illud omittere, ut prospiciatur merito viri nobilis, in rationibus dati accipere que ineundis, in censibus exegendis, in bonis custodiendis, in munere Oeconomi, ut rem verbo & sine ambigebat, obeundo? Tum, cum hæc collenda ars jusserit non eos ramos, qui certe propinquiore sunt, resecare, ut quæ assurgat, sed summos apices demerere, ut densius crescant, qui à solo abesse propius, tum inquam etiam sapienter se purgabunt Pastores sacri, quod de verbo annuntiando se non impendant, & tempus concionibus vel habendis vel parandis, debitum, totum negotium caducis consecrent.

Magis erubescenda est altera excusatio; quòd nesciant eâ administrationem fungi. Quisquis non veretur cum se leratè se purgare, duplici paratè digna est: unâ quidem ob damnum & pernici-

SEGNE
Conciones
Instruere
Poenitentia
Confessio
Parochia

ciem, quam suo silentio affert Populo; alterà ob ejus silentij causam, ignaviam inquam & negligentiam, quã sibi de necessaria, munere suo ritè fungendi, scientia ac doctrina non prospicit. Matribus natura de lacte ante prospicit, quàm pariendi tempus adsit. An igitur stultus non meritò appellatur, quisquis Animas Christo vult parere, dum jejunis adhuc est uberibus, planèque aridis ad eas alendas? *Si in Laicis vix tolerabilis videtur inscitia, quanto magis in ijs, qui presunt, nec excusatione digna est, nec venia?* (n) Accedit, quòd hæc imperitiæ cognitio nova esse non possit, sed jam tum initio administrandæ hujus provincie sit habita. Quæ proinde ejus fuit temeritas, qui tot sibi artibus ac studiis imposuit onus viribus longè majus? *Miserum est, eum Magistrum fieri, qui nunquam discipulus fuit.* (o) Cur Parochi munus admisisti, quæret olim Christus, aut cur acceptato non cessisti? Quis unquam, etiam Medicus non esset, alterius invitatione induci se passus est, ut ægris sanandis se addiceret? ad agrum restaurandum, si Agricola non erat; ad palatium reficiendum, si non erat Architectus; ad arcem aliquam muniendam, si militaris architecturæ erat imperitus? *Multo tempore discere, quæ postmodum doceas:* (p) Sic Rusticum suum S. Hieronymus hortabatur; nimis enim pudendum est, *Sacerdotes tunc querere discere, cum ex officio alios debeant docere.* (q) Quoquo proin modo se res habeat, qui salute æterna excidere Pastor non velit, sibi creditos aut ipse, aut ejus nomine alius in-

stituat necesse est; alia salutis via non superest; tam enim Curionis officio intima est hæc obligatio, ut nullius humani brachij robore avelli possit. *In his duobus mandatis, verbi scilicet & exemplis, summam tui officij, sed & conscientia securitatem pendere intelligas.* (r) Ita Mellissus ad Pastorum Principem scripsit. Quare sicut Parocho ad salutem æternam consequendam non sufficit, loqui bene, si agat malè, & quidquid linguã boni elicit, manus ministerio destruat; sic eidem non sufficit ex virtute vivere, si rectis vitæ exemplis salutaris institutio non accedat. *Sacerdos cui dispensatio verbi commissæ est, etiam si sanctè vivat, & tamen perditè viventes arguere, aut erubescat, aut metuas, cum omnibus, qui eo tacente perisunt, perit.* Et quid ei proderit non puniri suo, si puniendus est alieno peccato? (s) Ita dilectè professus est S. Prosper, & eandem insententiam conspirant Sanctus Gregorius, S. Hilarius, S. Isidorus, S. Joannes Chrysostomus, & quisquis Sanctorum Patrum in pessimum hunc morem, regendi Animas, & non loquendi, inductus est.

Quodsi quidam, non scientiæ, sed oratoriæ facultatis defectum prætexant, ne isti quidem audiendi sunt. Nec enim in Curione ordinario requiritur, ut ornatè ac eloquenter dicat: abs re potius est in pagis & minoribus oppidis exquisita eloquentia: utendum illi potius genere dicendi plano ac facili, quali ferme cum filijs parentes utuntur: nec lectis ad rem verbis opus est, sed vivis ac proprijs, qualia linguæ subministra-

re solet amor genuinus ac sincerus, qui etiam balbos eloquentes facit. Satis est, si sensu verba abundant: si minus limata fuerint, semper tamen illa plerique excipient quo par est animo, monetæ instar, quæ iusti quidem sit ponderis, etsi Principis imaginem minus artificiosè expressam præferat. Quod si reperire nonnunquam esset auditorum è numero aliquem, qui superbus dicendi genus tam humile fastidiret, quid interest? An, ne sumus molestus sit, medias in flamas insilias? hoc autem profectò facit, qui ne nescio cui parùm peritò, minùs etiam religioso, sit ludibrio, mavult æternùm perire. Etiam Arcopagus Paulum irrisit, tanquam pueriliter credulum, qui fabulas pro historijs vendicaret. Sed quia iste agere petterit quod agebat, irrisores suos secum tacitè deridens, nec animis cecidit, tam multos Deo lucratus est, quos perdidisset, si sibi non constitisset. *Si formidasset irridentes, non pervenisset Apostolus ad credentes.* (1) Tandem, si aliud non licet, standum est sapientissimo Sancti Caroli consilio, & sublimiore è loco legendus idoneus Author, Christianæ vitæ Institutiones pertractans; subinde autem, quæ res poscere videbitur, explicanda. Si cui nulla hæc ratio- num in Dei verbo proponendo arridet, hic enim verò alteri magis idoneo munus suum cedat oportet; cum Parochi non ita possint in templis coram Deo stare, sicut coram eo steterunt immanes illæ columnæ Salomonis, quæ intus planè vacuæ nullam molem tanquam fulcra sustentabant, sed avænum tantùm

sui spectaculum intuentibus præbent. (u) An lucrari quis vult, & tamen non laborare? jam pronuntiavi, hoc est furari, non mereri proventus Ecclesiæ: idque ipsum repetò, atque incalco; idque in memoriam revoco horrore illum, quo perfusus est, qui in ritione se reposcenda dicebat: *si fructus non comedi absque pecunia.* (x) Quid autem est comedere fructus terræ improptos, quàm velle à Populo alimen- & negare tamen debitam pro ipsa institutionem? *Fructus terræ absque pecunia comedere, est,* inquit S. Gregorius, in Ecclesia quidem sumptus accipere, in eadem Ecclesia predicationis officium non præbere. (u)

Atqui tam multi Cariones non conditionantur, nec tamen est qui eos condemnet. Hic ultimus receptus est, intra quem ignavia tutam se existimat. Exemplum multorum, perinde ac fictitum idem esset, quod alitarum. *Proccator homo vitabit correptionem, ut loquitur Ecclesiasticus.* Sed quid agere ad eam evitandam? Quæret plures, qui idem, quod ipse, agunt: *Et secundum voluntatem suam inveniet comparationem.* Ut igitur evadendi porro viam præcedam, sic distinguam: si sermo hic de Parochis urbium, fieri potest, utrobis illi, aut penitus absolvantur, aut minùs saltem nocentes fiant. Primum est, minor Populi necessitas, qui vulgo in urbibus non solet ignorare necessaria ad salutem, sive quæ credere, sive quæ agere oportet. Omnes prædicantur, sale hæbent opus; minùs tamen illi, qui falsis in undis sunt. Alia

Alterum, quòd excusari Urbium Curiones possunt, est multitudo virorum Religiosorum, qui magnam hujus oneris partem sponte subeunt. Ubi proinde tam multi volones sunt, qui Ignorantiæ bellum indicunt, & re ipsa illam impugnant, excusari videtur posse, qui stipendio ad id conductus pugna supersederet. Tertium, quo magis excusantur, est, quòd in Italiae urbibus mos inoleverit, ut Parochis subjecti feriatis diebus ad quam maximè voluerint Ecclesiam accedant, divinis operantur: quàm igitur ratione eos Parochus instituet? Ceterùm, si presentes eos haberet, extra controversiam est, officio defuturum, si eos à se jejunos dimitteret: cum pascere illos Dei verbo, quantum potest, tam se jungi à Pastoris munere non possit, ut sacræ Synodi Tridentinæ Congregatio decreverit, (aa) alijs quidem, Episcopo ad Populum dicente conticendum, sed non Parochis: quin definivit, nunquam eo nomine silentium ipsis ab Episcopo imperari posse: nec ob aliam id causam, ut apparet, quàm quia æquum non est impediri quemquam ab exequendis proprijs, & non alieni tantùm, officij partibus, siquidem ipse fungi ijs velit. Aliter planè se res habet in pagorum, & minorum oppidorum Parochis. Hic ratio Religiosi, & subinde nunquam, divinæ sementi spargendæ dant operam, cum extra facti jejunijs tempora eò non accedant: sic ut silente Parocho nemo loquatur. Parte alterâ his in locis longè frequentior comparat Populus Parochiali in Ecclesia (quæ alicubi est u-

nica, aut certè alijs commodior) multòque solet esse rudior, & hac ipsâ causâ institutionis magis indigus. Nihil proin pagorum Parochos oppidanorum exempla aut juvant, aut tumentur. Sicuti infantulo data est nutrix, quæ lac amanter præbeat, matris operam is non magnopere desiderat, nec ista se gravi obstringit noxâ, si suis illum uberibus non admoveat. An idcirco nullam consciscet noxam illa, quæ filiolum suis in oculis extremum jam halitum trahere videt, non ob aliud, quàm quia deest, quæ pectori admoveat; & vel pauculis guttulis moriturum refocillet? Quin imò, etsi non desit nutrix, curandum tamen est Matri, ut ipsa lac Nato præbeat, cum aliter longè sapiat, alium vigorem filiolo infundat lac matris, quàm alterius alienæ. Mirum quanto plus virtutis apud ejus curæ creditus verba Pastoris exerant, quàm aliorum. Cujus rei hæc est ratio, quòd Deus certa sua lege plus illi adesse, & potentiùs cum illo operari debeat. *Qui vos audit, me audit.* Quam tandem linguam, quod os tanto Christus honore affectit, ut illud ab ore suo non distingueret An os eorum, qui Vicario, Subsidiario, aut Mercenario nomine pro Pastoribus loquuntur? an non solum os Pastorum ipsorummet? ita sanè est. Ut quid igitur curiosè quis circumspicit, quid faciant alij; cum non predicare, in Pastoribus exemplum sit non laude, sed vituperio & execratione dignum; non usus, sed abusus, non veritas sed error? Nulla unquam consuetudo valet contra id, quod divino jure ac lege imperatum

est: ita certè Angelicus: *Nulla consuetudo vim legis obtinere potest contra legem divinam.* (aa) Unde denique consuetudo ejusmodi aliud non est, quam mos pravus inveteratus: unde illud: *Consuetudo sine veritate, vetustas erroris est.* (bb) Quod si tamen etiam Pagorum Parochi impunè ferunt suum silentium, ne à Præsulibus quidem suis moniti, castigatique, quid vultis dicam? An ea impunitas facit, ut minus officij ratio à Pastoribus exigat suæ plebis institutionem? si pœnas non dant, dare certè deberent. Delicta impunita accusatio sunt Judicis, non excusatio delinquentis. Quamquam meum non est decernere, quid hac in re factu sit opus. Cogitet de remedio, cujus id interest. Id ego unum affirmo: Pastores elingues, qui inquam sic linguâ utuntur, ut muti, qui alimenta Ecclesiastica *muti manducant*: (cc) præstaret hac in vita puniri; puniti enim respiscerent, & sic alterius vitæ supplicia evaderent. Quæ tandem vineæ felicitas est, si pampinorum permittatur superbire luxuriâ, nec unquam vititoris cultum experiatur? hæc enim vero summa ejus calamitas est; sic enim citò sterilefcens igni duntaxat cedit in pabulum, ceterâ planè inutilis. An sic stultus est quispiam, ut se extremo illo Mundi die à Christo Judice existimet judicandum secundum consuetudinem? Enimvero sperare id posset, si Christus dixisset oîim: *Ego sum Consuetudo.* Sed quia ille dixit: *Ego sum veritas*: (dd) eâ causâ sententiam non feret secundum id, quod fecerunt alij, sed secundum quod ipsi verè faciendum incumberebat.

Nemo igitur non certissimum habet, Pastoribus Sacris lege non despectibili præceptum, ut suos doceant, & admonerent: hinc in Ap. Ictolorum Canonibus debitum hoc *Inexorabile* appellatur. (ee) Quid igitur tot Executiones irritò planè labore congerunt? Imò instar candentis ferri, quod quædã dura incede percutitur sapiens, hoc cadentes vivasque scintillas undique eribrat copiosius, hæc certissima veritas, quam vobis propono, quò impugnat vehementius, rationibus in partem alteram adductis, hoc semper reddere manifestior. Unde pro eo, quod quædam munus Pastoris recens capere, oculis defigat in Pastores alios dormitantes negligentes, eos defigere oportet in honoris divini ac muneris sui magis studiosos (quorum quidem, quæ Deitas est, nusquam non aliquos erit invenire) & cum observaverit, quammodò illi officium suum faciant, dicit & ipse temporis sapere, cæque Sipientiam probare, & suæ, & aliorum incolumitati providè consulendo. *Vir sapiens erudit plebem suam.* (ff) Navechus, qui vectores, quos ducendus admisit, tandem incolumes, in litore non exponit, ne suæ quidem denique salutem prospicit: & si illi medijs in undâ pereunt, malè ab ipso vecti, perit & ipse. Quare, *Reforem te posuerunt? Noli extolli.* Noli plus æquo fiducia in te reponere: *Esto in illis quasi unus ex illis.* Sic te considera, ut non minùs expectatum submerfionis periculo, quàm quàm illorum sit. *Caram illorum vitam, & sic confide.* (gg) Duc in portum cum timore

SEGNE
CONCIONES
INSTRUCIO
POENITENTIA
CONFESSIO
PAROCHIA

timore magno, non solum salutis ipsorum, sed & tuæ, quoscunque navi tua vehis, & sic confide. Sic enim vero tu quoque intrabis. Hæc est vera, sed & unica fiducia.

(a) Pf. 140. 4. (b) If. 30. (c) If. 58. 1. (d) Act. 10. 9. (e) Prov. 19. 11. (f) Abul. in Matth. tom. 5. fol. 50. c. 11. (g) S. Bern. l. 4. de Consid. c. 1. Senec. de Benefic. l. 7. c. 13 (h) 23. 9. 4. c. Sicut non est. (i) If. 55. 11. (k) Jer. 26. 3. (l) 32. 9. 2. c. Ancillam & de Penit. dist. 7. c. Nemo. S. Greg. Moral. l. 20. c. 18. (m) Act. 2. (n) dist. 38. c. Si Laicis. (o) dist. 61. c. Miserum est. (p) Ep. 4. (q) dist. 36. c. Qui Ecclesiasticis. S. Euseb. (r) S. Bern. de Consid. l. 4. (s) S. Prosper de vita contempl. l. 1. c. 20. S. Greg. Pastor. S. Hil. l. 8. de Trin. 8. Iud. l. 3. Sent. S. Chrys. ho. 6. in epist. ad Philipp. (t) S. Aug. con. Stoic. & Epist. c. 2. (u) 2. Paral. 3. 16. Jer. 52. 20. Abul. in Paral. t. 2. c. 3. 9. 23. (x) S. Greg. Moral. l. 22. c. 16. (y) Eccli. 32. 21. (z) Barb. de offic. Par. c. 4. n. 2. 2. (aa) t. 2. 9. 97. art. 3. ad 1. (bb) dist. 8. c. Consuetudo. (cc) S. Greg. Mor. l. 22. c. 16. (dd) dist. 8. c. Si consuetud. (ee) Zonar. in Can. Ap. 58. (ff) Eccli. 37. 27. (gg) Eccli. 32. 1.

CAPUT VII.

Quæ ratio, quisve modus tenendus Parocho in sacris Concionibus, ut quam maximè salutare sint?

Uo potissimum sunt, quæ faciunt, ut insignia quædam specimina gladius edat; si & nobili ac tractabili è metallo constitutus sit; & robusta ac prompta manu brachiisque vibretur. Hæc eadem sunt, quæ faciunt, ut insi-

gnia opera efficiat Dei verbum, quod est ille gladius, qui acie sua exacuta eo pertingere potest, ut partem hominis brutam ab illâ dividat, quæ spiritualis est: *Pertingens usque ad divisionem anima ac spiritus.* (a) Pastoris industria parte suâ conferre debet tam delectum materiæ, quàm ejus tractandæ rationem, quæ sunt metallum ex quo gladius conflatur; debet autem & Gratia jungere virtutem suam, profundè in animum insculpendo aut imprimendo illas veritates, quæ se solis ultra aures non penetrarent: atque hæc est vis brachij.

I.

Quod jam ad delectû materiæ attinet, quæ docenda est, melius vobis quidpiam subministrare, aut indicare non possem, quàm quod rot laudatissimæ Institutiones Catecheticæ suggerunt, quæ sunt optimæ huius metalli fodinæ. Illud tantum addere possum, quod ad metalli missionem spectat (ad expositionem inquam) materiam proponendam duplicis maximè generis esse posse, sive quæ ad usum refertur, sive quæ in spectando tantum, & cognoscendo consistit: quæ inquam vel tradit, quid fide tenendum sit homini Christiano, vel præscribit, quid faciendum. Circa primi generis materiem advertendum est, in explicandis certis dogmatibus, salutaribus quidem, sed subtilibus, ne proponantur nimis generatim, & velut extra omnem materiam; sic enim illa velle docere perinde esset, ac respirandi facultatem velle pascere aëre tam puro subtilique, ut ad an-

heli-